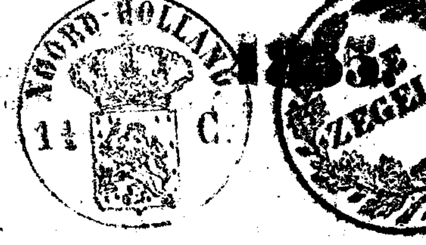
N°. 2352. **1855.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 22 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

Ontwerp van wet op het lager en middelbaar onderwijs.

XXII.

Wij zeiden in ons vorig Nommer, dat wij tegen het toezigt der overheid op het lager en middelbaar onderwijs, gelijk dat geregeld wordt bij art. 16 der wetsvoordragt, bezwaar hadden ook daarom, wijl dienvolgens alle toezigt, alle magt, alle autoriteit als in eene hand gekoncentreerd en gecentralizeerd worden. Wij achten dit afkeurenswaardig én met het oog op de belangen van het onderwijs, én met het oog op de regten der godsdienstige gezindheden.

Wél beschouwd, in wien wordt, bij slot van rekening, volgens art. 16, alle autoriteit ten aanzien van onderwijs en schoolwezen, gerezumeerd? 't Vordert maar weinig nadenkens om te erkennen, dat het is in den persoon van den inspekteur. Hij stelt de schoolopzieners voor, die door den Koning zullen benoemd worden; de schoolopzieners, van welken voor een aanzienlijk gedeelte de plaatselijke schoolkommissiën releveeren en zonder welker medewerking deze maar eene zeer beperkte magt kunnen uitoefenen; de schoolopzieners, uit welker midden de leden der ééne examineerende kommissie, op zijne voordragt, door den Koning benoemd worden. Wordt daardoor de gansche schoolwereld niet met het tergendste despotismus bedreigd? Is zij niet, van het oogenblik dat deze regeling tot stand komt, ten eenemale *ad nutum* van één man, aan wien, naar 't schijnt, eene zeer onbegrensde magt zal worden toegekend, en die grootendeels de rigting, aan het onderwijs te geven, het lot der onderwijzers en de toelating tot het geven van onderwijs in zijne hand zal hebben? Of in welk opzigt zal de inspekteur, wat magtsvolkomenheid betreft, moeten onderdoen voor den grootmeester der onlangs (1850) gereorganizeerde fransche universiteit? En was het niet eene uitgemaakte zaak, dat zij schier onvoorwaardelijk van haren grootmeester afhankelijk was? En had dit niet ten gevolge, dat, toen een scepticus als Cousin zich aan het hoofd dier universiteit bevond, het gansche onderwijs in Frankrijk door het meest beklagenswaardig scepticismus verdorven werd? En gaf dit geene aanleiding, moest dit geene aanleiding geven tot eene bestrijding van den kant der tegenstanders van het Staats-despotismus, die, al zocht men het niet, ook op politiek terrein niet zonder ernstige gevolgen kon blijven? Desniettemin zal men hier, versmadende, of liever miskennende, de lessen eener dure, elders verkregene, ondervinding, een staat van zaken in het leven roepen, welks onhoudbaarheid op eene zoo overtuigende wijze gebleken is! En dat met opoffering van eene organizatie, die slechts eenige wijziging schijnt te behoeven, om aan al de eischen van een gewenscht schooltoezigt te voldoen, en om, ook uit een politiek oogpunt, gunstig te werken! Of, wegen de voordeelen, aan een provinciaal schooltoezigt verbonden, dan niet ruimschoots op tegen de nadeelen, welke dit zou kunnen opleveren? Is het niet wenschelijk, dat het gedecentralizeerd blijve en geoefend worde overeenkomstig plaatselijke gesteldheid en eigenaardigheid? Dat provinciaal toezigt, waarom het, verder, van een inspekteur afhankelijk te maken? Zou het niet verkieslijker zijn dat het in betrekking gesteld werd met een lid der Gedeputeerde Staten, dat direktelijk, niet met een onverantwoordelijken ambtenaar, maar met den verantwoordelijken minister te korresponderen had? En wat zou eene zoodanige regeling te wenschen kunnen overlaten, wanneer bij de zamenstelling dier provinciale kommissiën van toezigt gelet werd op de billijke verlangens van hen allen, die daarbij het meest belang hebben en het meest betrokken zijn? Wij zouden hierover nog in vele uitweidingen kunnen treden. Wij onthouden ons daarvan echter, omdat wij meenen, dat het aangevoerde genoeg is ter regtvaardiging van onze meening, dat de voorgestelde regeling van het als in ééne hand gekoncentreerde schooltoezigt onvermijdelijk tot een onduldbaar Staats-despotismus leiden moet, terwijl de kwade gevolgen van een overdreven centralizatie-systeem kunnen geweerd worden door de handhaving van het, zij het dan ook veelszins gewijzigd, stelsel van schooltoezigt, dat op dit oogenblik nog vigeerende is.

Doch wij zeiden, dat wij de voorgestelde regeling van het schooltoezigt ook afkeurenswaardig achten met het oog op de regten der godsdienstige gezindheden, in zoo verre namelijk te haren bate gebruik zal gemaakt worden van de grondwettig gewaarborgde vrijheid van onderwijs. Wat van die vrijheid in de praktijk moet teregt komen, wanneer zij geheel en volkomen aan het Staats-despotismus onderworpen en van haar afhankelijk moet zijn, verklaren wij niet te begrijpen. Hangt zij af van een uit den aard der zaak haar vijandigen autokraat — men ga dan na aan welke eindelooze kwellingen en bemoeijelijkingen zij zal blootstaan. En niemand, die tegenover hem haar in bescherming kan nemen; niemand, die, wanneer hare regten door hem miskend of geschonden worden, voor de handhaving dier regten kan optreden! Dit alles is zoo duidelijk, dat het voor geen zaakkundigen een nader betoog behoeft. De vrijheid van onderwijs zal, bij eene regeling van het schooltoezigt als de voorgestelde, in de praktijk dáárop neerkomen, waar de vrijheid van onderwijs, in Frankrijk door het *charte* van 1830 gewaarborgd, op neergekomen is, daar zij ten eenemale van de willekeur des grootmeesters van de universiteit afhankelijk was: alleen door het eigen onderwijs te plaatsen onder het toezigt van hen, die bij zijn bloei het meest en het dadelijkst belang hebben, daardoor alleen kan zijn leven en zijne onbelemmerde werkdadigheid verzekerd worden.

Hoe dit kan geschieden? Eigenlijk hebben wij ons dienaangaande niet te verklaren. Doch waarom zou er niet voor elke afzonderlijke in dit Rijk erkende of nog te erkennen godsdienstige gezindheid eene eigene hoofdkommissie kunnen bestaan, zamengesteld, bijv., uit drie leden van die gezindheid, voor een bepaalden tijd door de kerkelijke autoriteiten te benoemen? Deze kommissie zou kunnen korrespondeeren met het ministerie, tot welks departement het onderwijs behoort. Zij zou, door tusschenkomst van dat ministerie, tot daarstelling van *eigen* provinciale kommissiën, aan den Koning kunnen aanbieden eene lijst van twee kandidaten voor elke vakature. Deze *eigene* provinciale kommissiën zouden *eigen* plaatselijke kommissiën kunnen aanstellen. En waarom zouden die *eigen* provinciale kommissiën niet gemagtigd kunnen worden tot het examineeren der zoodanigen, die verlangen onderwijzers van eigene scholen te worden en alzoo tot het afgeven en, *casu quo*, tot het intrekken van akten van algemeene toelating? En aan wie beter dan aan hen het toezigt op de *eigene* scholen toevertrouwd? Aan hare hoofdkommissie, overigens, zouden zij jaarlijks verslag behooren te doen van den staat van het onderwijs in de verschillende provinciën, terwijl uit deze verslagen een algemeen verslag door de hoofdkommissie zou moeten worden opgemaakt en aan den minister ingediend. Zoo zou het toezigt op het bijzonder onderwijs eene bevredigende regeling kunnen erlangen. Zóó, maar ook zóó, of op soortgelijke wijze, alleen, zou men van de grondwettige vrijheid van onderwijs iets wezenlijks en heilzame vruchten kunnen verwachten. Wordt zij aan het Staats-toezigt overgeleverd — wee dan die vrijheid!

De *Fakkel*, in haar laatste Nommer, al weer van voren af aan, de onzalige April-beweging besprekende, meent zich eene beschuldiging tegen »het protestantsche volk van Nederland" te mogen veroorlooven, waaromtrent zij gehouden is nadere ophelderingen te geven, wil zij niet onder de verdenking geraken, dat genoemde »protestantsche volk" op de schandelijkste wijze te willen diffameeren.

Na gezegd te hebben — wat zij moge verantwoorden — dat »het protestantsche volk van Nederland anti-papistisch is tot in merg en been," en dat »bij dat volk," [ten gevolge van het herstel der bisschoppelijke hierarchie] »het vuur ten dake uit sloeg," gaat zij aldus voort, ter karakterizeering van den staat van woede, waarin zij beweert dat dat volk verkeerde:

»Er werd reeds gesproken van een plan, dat beraamd zou zijn, om den aartsbisschop van Utrecht bij zijne intrede in die stad te vermoorden. Ook werd er gesproken van een optogt naar den Haag, ten einde een koning weg te jagen, die ons door THORBECKE aan den Paus had laten verkoopen."

»Er werd gesproken." Door wie? Met verontwaardiging herinnert men zich de dreigende taal, waarmede het huis van Oranje door de *Fakkel*, doch ook maar door de *Fakkel*-alleen toen ter tijd werd toegesproken. Wie echter, buiten dat »*Protestantsche Volksblad*," heeft het gewaagd door oproerkreeten het volk tegen het ons regeerende Vorstenhuis op te ruijen? En wat aangaat het plan om den Aartsbisschop van Utrecht »te vermoorden" — niets minder dan dat! — voor het eerst is het heden, dat wij daarvan melding vinden gemaakt: 't was ons tot dus verre niet gebleken, dat door iemand aan zulk eene snoodheid gedacht was geworden.

Dat regtigt ons tot deze gevolgtrekking: »er werd gesproken, zegt de *Fakkel*, van een plan om.... den aartsbisschop van Utrecht te vermoorden en.... om den koning weg te jagen." De *Fakkel* geeft te kennen, dat tot de volvoering van die tweeërlei euveldaad het plan door »het protestantsche volk van Nederland" gekoesterd werd. Wij sommeeren haar die vreesselijke beschuldiging door afdoende bewijzen te staven. En blijft zij daarmede in gebreke, dan beweeren wij, dat »het protestantsche volk van Nederland" door haar op het allerschandelijkst is belasterd en de aanstaande historiograaf der April-beweging aan haar, aan de *Fakkel*-alleen, ten laste zal kunnen leggen, dat er ooit, ter gelegenheid dier beweging, van een plan »om den koning weg te jagen en den aartsbisschop te vermoorden," sprake is geweest.

Omtrent het werk der nieuwe gereformeerde bijbelvertaling wordt, onder anderen, ook dit medegedeeld:

»Alle onwelvoegelijke en onkiesche uitdrukkingen, alsmede zulke, die aanleiding kunnen geven tot spotternij zullen in de vertaling zooveel mogelijk worden vermeden."

Alsof er sprake ware van een roman van Paul de Koek, over te zetten voor de jeugd.

Welk citaat zullen de »vrienden" hier tegen opzoeken? Zou er bij de theologanten van het *Journal des Débats*, in de artikelen b. v. van Jules Janin, geen gekoiffeerde volzin, ten hunnen dienste zijn?

Men schrijft uit Keulen, aan den *Bien Public*, te Gend uitgegeven wordende:

»'t Is bovenal in het openbaar onderwijs, dat men de partijdigheid kan bemerken, welke het Pruissische gouvernement, ten voordeele der Protestanten tegen de Katholieken, bezielt. En nogtans is de onevenredigheid tusschen beide gezindten niet zoo groot, wijl Pruissen zes millioen Katholieken en 10 millioen Protestanten telt: eene verhouding van 3 tot 5. Eenige feiten en cijfers zullen aantoonen op welke wijze het gouvernement zijn pligt heeft begrepen, en de gelijkheid, welke het aan Katholieken en Protestanten vergunt om aandeel te hebben in de fondsen voor het openbaar onderwijs bestemd. Die cijfers zijn ontleend aan het budget van 1853, waarvan dat van 1854 niet veel afwijkt.

»Vooreerst: Ten aanzien van het hooger onderwijs heeft men in Pruissen *drie* uitsluitend protestantsche universiteiten, *geene* is uitsluitend katholiek. De akademiën van Munster en Braunsberg, hebben slechts twee fakulteiten, en terwijl de eene dier akademiën niets ontvangt van de openbare gelden, de andere verkrijgt slechts een nietsbeteekenende toelage. De universiteit te Berlijn is niet officieel protestantsch verklaard: maar is zij het niet wettiglijk, zij is het ten minste feitelijk en telt schier onder hare professoren, geen katholieken.

»Nu blijven de twee gemengde universiteiten over, te Breslau en Bonn. Hier is de gelijkheid tusschen beide gezindten regtens erkend, en men zou mogen verwachten dat die gelijkheid ten minste feitelijk erkend wierd. Maar zulks is volstrekt het geval niet. Ziehier wat het duidelijk bewijst. Na aftrekking des theologische fakulteiten, zijn er te Breslau onder de gewone professoren dertig protestantsch en slechts vijf katholiek. — Te Bonn telt men zeven-en-dertig Katholieken op elf Protestanten. En men gelieve het in aanmerking te nemen, de bevol

king die universiteiten vertegenwoordigt zelfs niet de verhouding van 3 tot 5, waarvan hierboven gesproken is, maar de cijfers zijn omgekeerd, en terwijl het getal der protestantsche professoren, dat der katholieke professoren zooveel overtreft, is het getal der katholieke kweekelingen het dubbel van dat der protestantsche: te Breslau, zijn er 475 katholieke en 235 protestantsche studenten, te Bonn zijn er 561 katholieke en slechts 233 protestantsche.

»Gaan wij van de universiteiten tot de atheneums over, wij zullen er even duidelijk het systeem van partijdigheid door het Pruissisch gouvernement gevolgd, zien. Er zijn in Pruissen 121 atheneums, en trekt men van dat getal af de gemengde instelling van Essen, dan verkrijgt men 90 protestantsche en 30 katholieke atheneums. Om de verhouding van het getal dier laatste in evenredigheid met de algemeene bevolking te brengen, zou men ze tot 54 moeten vermeerderen, namelijk 28 nieuwe katholieke atheneums scheppen. 't Is onnoodig te zeggen, dat het gouvernement dien pligt niet zal vervullen.

»In de provincie van West-Pruissen, waar men 509,689 Protestanten en 481,127 Katholieken telt, heeft men 4 protest. en slechts 2 kath. atheneums.

»In de provincie Posen, waar 422,920 Protestanten en 852,148 Katholieken zijn, namelijk het dubbel, telt men 3 protest. en slechts 3 kath. atheneums.

»In de provincie Silezië, waar de bevolking 1,569.248 Protestanten en een bijna gelijk getal Katholieken bedraagt, namelijk 1,459.931, heeft men 14 protest. atheneums tegen 8 kath. atheneums.

»In Westfalen, door 632,597 Protest. en 817,240 Kathol. bewoond, zijn er 6 protest. athen. en 5 kath. instellingen.

»Kortom de onevenredigheid is nog grooter in de Rijnprovinciën, die 665,908 Protest. en 2,114.236 Kathol. bevatten. Daar bestaan 8 protest. atheneums, en de partijdigheid van het gouvernement is zoo verre gegaan van aan de kathol. bevolking, die drie tot vier maal aanzienlijker is, slechts 2 kath. athen. meer te geven. Hun getal bedraagt 10!

»Het gevolg van dien staat van zaken is, dat de kathol. kollegiën overvol zijn van leerlingen, en de professoren den last niet kunnen vervullen, die hen is opgedragen. Die vereenigde instellingen tellen 10,292 studenten, welke onderwezen worden door 439 professoren, terwijl voor de 20,593 kweekelingen der protest. atheneums, het getal der professoren 1,224 bedraagt. Dezen zijn in de verhouding van *een* professor tot *zeventien* leerlingen, genen in die van *een* tot *drie-en-twintig*.

»Maar daar ligt niet het grootste kwaad: het is betreurenswaardig te moeten konstateeren, dat verscheidene protestantsche atheneums door een aanzienlijk getal katholieke leerlingen bezocht worden, die geen plaats vindende in de bereids overvolle katholieke atheneums, gedwongen zijn bij de vijanden hunner godsdienst onderwijs te zoeken. Dat heeft onder anderen plaats in de protestantsche atheneums te Keulen, Kleef en Ratibor, welke zijn gesticht in provinciën, waar de bevolking voor het meerendeel katholiek is, en buitendien schier geheel door de schatkist ondersteund worden. Te Keulen zijn er 347 kath. en slechts 110 protest. leerlingen; te Kleef 66 kathol. en 55 protest.; eindelijk te Ratibor 166 katholieke en 100 protestantsche.

»Om dit tafereel te voltooijen blijft mij over te spreken van de aan die verscheidene atheneums verleende toelagen en van de wijze waarop zij verleend zijn. Het budget van het openbaar protestantsch onderwijs is, gelijk men vermoeden kan, volkomen geregeld. Met het katholiek budget is het geheel anders. In zijn systematischen haat beperkt het Pruissische gouvernement zooveel mogelijk de subsidie, en heeft niets beter kunnen bedenken dan ze grootendeels te heffen op de fondsen, die *uitsluitend* bestemd zijn, niet ten behoeve der *scholen*, maar ten behoeve der katholieke kerken. Het herneemt aan den eenen kant wat het aan den anderen kant schijnt te verleenen. Er zijn vier dergelijke door den Staat beheerde fondsen, bestemd voor de behoeften der kerken, van welke men jaarlijks 82,650 francs vervreemd.

»Nog een trek die voldoende zal zijn, om de loyauteit en de vaderlijke regtvaardigheid van het Pruissische gouvernement te schetsen. De schatkist, waartoe alle belastingschuldigen, van welke godsdienst zij zijn, op gelijke wijze bijdragen, schijnt alleen bestemd voor degenen, die door de Pruissische overheid worden voorgetrokken. De toelagen door den Staat aan de Protestanten verleend, bedragen de som van fr. 629,265, terwijl de katholieke instellingen slechts fr. 39,270 ontvangen, namelijk het *vijftiende* gedeelte der voor de protestantsche scholen bestemde som."

Vervolg van het ontleende aan het voorloopig verslag, betreffende het voorstel tot afschaffing van den accijns op het gemaal der rogge.

§ 2. Eenmaal aangenomen, dat verligting van lasten mogelijk is en dat geene afdoende redenen bestaan om met het tot stand brengen dier verligting langer te dralen, moest het een tweede punt van onderzoek uitmaken, of men zich met het gevoelen der voorstellers kon vereenigen, in zoover dezen de overtuiging voorstaan, dat afschaffing of wijziging van den accijns op het gemaal in de allereerste plaats in aanmerking komt. Uit den aard der zaak trad men daarbij in eene vergelijking tusschen het thans behandelde voorstel en dat der vijf leden tot afschaffing der belasting op de brandstoffen.

Enkele leden waren er die al dadelijk leedwezen uitdrukten, dat op een oogenblik, toen de openbare behandeling van het laastgenoemde voorstel kort aanstaande scheen, het tegenwoordige tot afschaffing van den roggeaccijns tusschen beide is gekomen. Zij konden de bedenking niet verbergen, dat, nu twee voorstellen tot afschaffing van belasting, die beide eene aanlokkelijke zijde hadden, aan de overweging der Kamer zijn onderworpen, de onzekerheid omtrent de deswege te volgen gedragslijn onder de leden zou toenemen, en dus het eene voorstel door het andere zou worden geneutralizeerd. Het gevolg kon zijn dat ook nu weder alle afschaffing van belasting voor eenen onbepaalden tijd wierd uitgesteld. Zulk eene uitkomst zouden deze leden, zoowel in het welbegrepen staatsbelang als in dat der volksklassen, die thans meer bepaald onder den hoogen prijs der levensbehoeften gedrukt gaan, hoogst noodlottig achten.

Deze denkbeelden vonden bij andere leden ernstige tegenspraak. Zij voerden aan, dat het gelijktijdig aanhangig zijn der beide voorstellen, wel verre van als eene betreurenswaardige, als eene gelukkige omstandigheid moest worden aangemerkt. Daardoor werd de gelegenheid geopend, om het gewigtig onderwerp der afschaffing van belasting meer van alle zijden te beschouwen, en aan de leden der Kamer meer vrijheid gegeven om deswege die keuze te doen welke het meest met hunne overtuiging strookt. De wensch om zonder verder uitstel verligting in de lasten des volks te brengen, moest langs dien weg bevorderd, in plaats van te leur gesteld worden. Daarenboven heeft het laatst gedane voorstel dit boven het vroegere vooruit, dat daarbij vermindering van lasten wordt beoogd in dezelfde rigting, die de Regering, blijkens hare voordragt omtrent de middelen tot dekking der Staatsuitgaven voor 1855, wenscht in te slaan. De Regering is het met de drie voorstellers eens, dat waar het vermindering van lasten geldt, in de eerste plaats aan den accijns op het gemaal moet worden gedacht. Het voorstel van den heer van Nispen van Sevenaer en de beide andere leden, en de daarover plaats hebbende wisseling van denkbeelden kunnen dus aanleiding geven, dat te dezer zake nog nader door de Regering het initiatief worde genomen. En dat dit als hoogst wenschelijk moest worden beschouwd, was in het oog dezer leden onbetwistbaar. Want ofschoon men niet mogt verbergen, dat na hetgeen in het laatste anderhalf jaar over het thans behandelde onderwerp is voorgevallen, een spoorslag om op den goeden weg te komen noodzakelijk was geworden, erkende men tevens, dat de Volksvertegenwoordiging zich met opzigt tot afschaffing van belasting zoo min mogelijk op den voorgrond moest plaatsen, met voorbijgang der Regering, tot wier taak het meer eigenaardig behoort daaromtrent het initiatief te nemen.

§ 4. Wat nu de keus zelve tusschen de beide uit den boezem der Kamer voortgekomen voorstellen betreft, werd door een aantal leden te kennen gegeven, dat zij in 't algemeen veel meer voor de afschaffing van den accijns op het gemaal dan voor die der belasting op de brandstoffen gestemd waren. De belasting op het gemaal — men erkende dit — is sedert eeuwen in het grootste deel des Vaderlands bijna onafgebroken geheven. Zij biedt het eigenaardig voordeel aan, dat niet slechts de inboorlingen zonder onderscheid, maar ook allen, die zich tijdelijk hier te lande ophouden, en dus ook reizigers, landverhuizers, varensgezellen enz., eenig aandeel daarin dragen. Desniettemin zou, als er sprake was van een nieuw belastingstelsel, in onzen tijd onder de belastbare voorwerpen het brood zeker in de allereerste plaats worden genoemd. Brood is de eerste, onontbeerlijkste levensbehoefte voor allen. Zoo er in ons Vaderland gevonden werden die dit natuurlijk voedsel geheel moeten ontberen, zal, gelukkig, hun aantal wel uiterst gering zijn. De behoefte aan brood is voor den minvermogende veel grooter dan die aan middelen om zich te verwarmen, waarvan hij zich, als de nood dringt, nog spenen kan. Al is de belasting op het gemaal daar, waar zij niet door gemeentelijke opcenten te zeer is opgedreven, betrekkelijk gering, zoodat men van het Nederlandsch pond tarwebrood naauwelijks 2 centen, van het Nederl. pond roggebrood ongeveer een halven cent aan rijks-belasting betaalt, wordt toch door zulk eene dagelijks terugkeerende belasting elk huisgezin uit den minderen bergerstand, vooral de ambachtsman en daglooner, onmiskenbaar gedrukt. In zoo ver oefent deze belasting ook eenen nadeeligen invloed op de bepaling der dagloonen uit en heeft zij dus de strekking om de nijverheid in hare ontwikkeling te belemmeren. De druk der belasting wordt dubbel gevoeld in een tijdperk als het tegenwoordige, nu al de eerste levensbehoeften, en daaronder het brood niet het minst, zoo hoog in prijs gestegen zijn. Vooral in zulke tijden kan het strijdig met het staatsbelang worden geacht, dat, zoo niet eene gebiedende noodzakelijkheid daartoe dringt, eene belasting in stand worde gehouden, die, al is het dan ook in geringe mate, den broodprijs nog verhoogt.

Bij dit alles komt, dat de wijze, waarop de belasting op het gemaal geheven moet worden, lastige belemmeringen en tijdroovende formaliteiten medebrengt, nie slechts voor de molenaars en bakkers, maar voor al d ingezetenen van het platteland die hun eigen brood bakken. Meermalen zijn uit die streken, waar dit algemeen plaats vindt, stemmen opgegaan die zich niet of niet zo zeer tegen het bedrag der belasting verhieven, als we tegen den last en het bezwaar, door de wijze van heffing aan de plattelandbewoners opgelegd. Deze omstandigheid heeft er dan ook zeker veel toe bijgedragen, om de gedurige vertoogen tegen de belasting op het gemaal meer algemeen ingang te doen vinden en op die belasting groote impopulariteit te doen kleven. Zelfs de lede der Kamer, die in het afgetrokkene de belasting op he gemaal geenszins onvoorwaardelijk afkeuren, ook omda daardoor eenige bijdrage tot de staatsbehoeften erlang wordt van hen, die, ofschoon niet geheel onvermogend anders nagenoeg niets zouden betalen, moeten de juistheid erkennen der opmerking van de drie voorstellers i hunne Memorie van Toelichting, dat, bij de bestaande stemming op dit punt, eike andere afschaffing van belasting den aandrang om ook het gemaal uit de rij de middelen te doen verdwijnen, niet verminderen maa veeleer vermeerderen zal.

Nog mogt, naar het gevoelen dezer leden, niet ui het oog worden verloren, dat zoowel ter gelegenheid va de intrekking der schaalregten op buitenlandsch graan als later in 1848, door de Regering bepaalde toezeggingen omtrent eene geheele of gedeeltelijke afschaffing va den accijns op het gemaal zijn gedaan, zoodat, als d toestand op 's Rijks geldmiddelen zulks toelaat, wel i de eerste plaats aan de nakoming dier zoo lang on vervuld geblevene beloften behoorde te worden gedacht Van eene andere zijde deed men echter tegen dit laatste argument opmerken, dat de Regering, bepaald ook i 1849, aan eene te onvoorzigtig gedane belofte getrouw is gebleven, vermits zij alstoen een wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op de rogge en vermindering van dien op de tarwe heeft voorgedragen, doch dat di wets-ontwerp in de Tweede Kamer met eene groote meerderheid is afgestemd, en zulks niet enkel op gronden aan het minder aannemelijke der belastingen ontleend die de af te schaffen of te verminderen accijnsen zouden moeten vervangen. Die verwerping verdiende te meer de aandacht, omdat zij in 1848 en dus in eenen voorbeeldeloos bewogen tijd plaats had. (*Wordt vervolgd.*)

Naar wij vernemen, zal op 1 Februarij aanstaande te Rotterdam een concert gegeven worden door het Roomsch-Katholiek kinderkoor Caecilia, onder direktie van den heer Koolen, en wel ten voordeele van de bewaarschool aan den Coolsingel, in de localen van welke school dit concert zal plaats hebben. (*N. R. C.*)

Wij zijn door het departem. van Finantiën in de gelegenheid gesteld tot de mededeeling van de volgende opgave van op 15 Jan. ll. in de onderstaande entrepôts aanwezige hoeveelheid ruwe suiker: Amsterdam 14,536,163 ℔; Rotterdam 3,875,602 ℔; Schiedam 774,780 ℔; Dordrecht 630,440 ℔; Middelburg nihil. (*St. Ct.*)

Wij vernemen, dat door de directie der Nederlandsche Handelmaatschappij eene eigenaardige en schoone bijdrage voor de Parijsche wereld-tentoonstelling wordt in gereedheid gebragt. Zij bestaat in eene soort van trofée, waarop in schilderachtige wijze zullen zijn gerangschikt monsters van al de voortbrengselen onzer O. I. bezittingen, voor zoover die door gemelde maatschappij derwaarts overgebragt worden. Zij die deze soort van trofée gezien hebben, roemen zeer de rangschikking der onderscheidene voorwerpen en het schilderachtig aanzien van het geheel. (*H.*)

Voor Zalt-Bommel was gisteren morgen (den 28den) de rivier reeds bijna overdekt met drijfijs; desniettegenstaande waagde het de veerman toch nog om 21 paarden van een Franschen koopman met de Gierpont over te zetten; omstreeks 8 ure was men van de overzijde der rivier afgevaren en na 2 uren gewerkt te hebben, kon de ketting der Gierpont het steeds toenemende drijfijs niet langer weerstaan, en brak op het oogenblik, dat men op weinige schreden na den wal bereikt had, waardoor de Gierpont een eind beneden de stad wegdreef, waar zij niet aan wal konde komen, hebbende men alstoen met behulp van eene aak, de paarden omstreeks ten 12 ure eerst aan wal kunnen brengen. (*N. R. C.*)

Het *Nieuws- en Advertentieblad* van Zeeuwsch-Vlaanderen meldt, dat den 8 dezer in den polder Zuid-Kraijer (eiland Walcheren) in het rijswerk aan den zeedijk een paling is gevangen, ter zwaarte van 25 Ned. ponden, bij eene lengte van 1,30 Ned. el en een omtrek van 56 duim.

'sGRAVENHAGE, 19 Jan. Z. M. de Koning is gisteren namiddag van het Loo in deze residentie teruggekeerd.

— H. M. de Koningin heeft aan de kommissie voor de loterij, ten behoeve der kleeding en ligging van hen, die in het nieuwe R. K. oude mannen- en vrouwenhuis alhier zullen opgenomen worden, twee prachtige geschenken doen toekomen, om te dienen als prijzen voor de aanstaande verloting.

— Het diplomatiek diner, gisteren door Z. Exc. den baron d'André, minister van Frankrijk bij het Nederl. Hof, gehouden, was zeer prachtig. Het werd door al de leden van het corps diplomatique, waaronder ook de Turksche gezant, bijgewoond. Z. Exc. de minister van Staat en van Buitenlandsche Zaken, de heer van Hall, was daarbij tegenwoordig.

— Men verneemt, dat de tentoonstelling alhier van de goederen voor Parijs bestemd, aanvankelijk op 1 Februarij bepaald, tot den 18 dier maand is uitgesteld, op grond, dat de verzending der goederen naar hunne bestemming eerst tusschen den 1 tot 15 Maart behoeft te geschieden, en om daardoor verschillende inzenders alsnog in staat te stellen mede daaraan deel te nemen.

HOORN, 18 Jan. Op de markt alhier werden 14 stapels kaas aangevoerd, wegende te zamen 3113 Ned. ℔, prijs kleine ƒ26,50 De handel was levendig.

's HERTOGENBOSCH, 18 Jan. Wij vernemen dat Z. M., bij besluit, den heer minister van Binnenlandsche Zaken heeft gemagtigd, aan de twee honoraire leden der kommissie van onderwijs in deze provincie kenbaar te maken, dat, vermits de redenen voor hunne vroegere benoeming geacht worden vervallen te zijn, die betrekking, te rekenen van den 10 Dec. jl., de dag hunner aftreding, mede is komen te vervallen, en alzoo de heeren dr. Smit, van Oirschot, en mr. Floren, van Breda, ophouden leden der kommissie te zijn. *(Amst. Crt.)*

GORINCHEM, 18 Jan. Op het onverwachts zagen wij heden morgen onze rivier met grondijs als overdekt, zoodat alle scheep- en stoomvaart geheel heeft opgehouden; de stoomboot van Venlo op Rotterdam was nog de Maas tot hier afgekomen, maar is dadelijk weder naar Venlo teruggekeerd. Ook op de Lek is veel drijfijs en de vaste schipbrug is afgebroken.

ZUTPHEN, 18 Jan. Wegens het atkomende drijfijs is dezen nacht de schipbrug afgenomen.

DEVENTER, 18 Jan. Er gaat veel drijfijs op den IJssel; de schipbrug is heden morgen weggenomen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Jan. De wet betreffende de rekrutering is heden door den staatsraad weder in behandeling genomen. Het plan is eenmaal bepaald en zal wel doorgedreven worden. Ook met de aangekondigde verhooging van 17 cent. op de grondlasten, zal zulks mede het geval zijn; wel zal die door de afgevaardigde en senatoren bestreden worden, doch zonder gevolg. De tot vervanging daarvan voorgestelde verhooging van de belasting op het zout is niet practisch en den keizer niet aangenaam.

— De inscheping der Turksche Egyptische troepen naar de Krim wordt met kracht voortgezet.

— De *Moniteur* bevat een keizerlijk dekreet, waarbij wordt vastgesteld, dat de jaarlijksche interest der schatkistbons zal bedragen 3 pCt. voor die op vijf maanden 3½ pCt. voor die van zes tot elf maanden en van 4 pCt. voor die op twaalf maanden.

— De *Moniteur* behelst eene depêche uit Pera van den 11den, waarin gezegd wordt dat Omer Pacha zich den 5den in het kamp der geallieerden voor Sebastopol bevond. Na zich met de opperbevelhebbers verstaan te hebben, omtrent de bewegingen der drie legers, is hij den 6den naar Varna teruggekeerd. Na zijne laatste bevelen gegeven te hebben, zal hij onmiddellijk de hem toevertrouwde operatiën gaan leiden.

— De inzamelingen voor het Fransche leger in de Krim blijven voortduren; de *Patrie* heeft reeds heden 2500 fr. geinkasseerd, de andere groote Parijsche bladen gelijke sommen: ook de nationale garde brengt veel er aan toe. 's Wekelijks worden verzendingen van kontanten en effekten naar het Oosten gedaan. De verdeeling er van geschiedt door de tusschenkomst van het opperkommando, dat daartoe een speciaal komitté heeft benoemd aan welks hoofd de generaal Bosquet staat. — In 54 kerken te Parijs zijn sedert eenige dagen bekendmakingen aangeplakt, waarin de geestelijken de gemeente oproepen tot het doen van giften bestaande in lijnwaad en pluksel, sommige geestelijken hebben ook den 14e na de Vespers, met hetzelfde doel tot de toehoorders het woord gerigt. De deelneming is algemeen en waarlijk nationaal.

— In een brief uit Turijn leest men eenige bijzonderheden omtrent het overlijden der Koningin-weduwe van Karel Albert (Maria Theresa van Toskane), welke gebeurtenis algemeene droefheid verwekt, en te meer daar die vorstin om hare edele gevoelens en vromen levenswandel algemeen geacht en bemind werd. Na een kortstondig ziekbed is zij letterlijk het slagtoffer geworden van de erbarmelijke kwakzalverij der Sardinische geneesheeren. Ten opzigte der hooge lijderes is een schromelijk misbruik van het aderlaten gemaakt. De Koningin-weduwe werd gedurende een tijdsverloop van slechts weinige dagen negen malen adergelaten, tot dat het bloed in hare aderen eindelijk ophield te vloeijen.

Ook de koningin bevindt zich in een bedenkelijken toestand. Maar slimmer is het gesteld met den hertog van Genua, broeder des konings, die sedert twee maanden aan een borstkwaal lijdt en met eene longtering bedreigd wordt. Men verzekert, dat ook deze lijder gedurende zijne ongesteldheid 24 aderlatingen heeft moeten verduren. Tot overmaat van ramp is ook de koning den 12 Januarij ongesteld geworden en zijn 4 aderlatingen op hem gedaan. De grootste droefheid heerscht in het koninklijk paleis, te Turijn en bij allen, die de doorluchtige familie liefde toedragen.

— Morgen zal de kommissie de grondslagen der nieuwe constitutie aan de Cortes aanbieden. Naar men verneemt, komt daarin o. a. het volgende voor:

»Titel 1. Alle openbare magt gaat uit van de natie, waarin eigenlijk de souvereiniteit berust; aan de natie behoort bij gevolg het regt hare grondwet vast te stellen.

»De natie verbindt zich de Roomsch Katholieke eeredienst, die de Spanjaarden belijden, te handhaven en te beschermen. Evenwel zal geen Spanjaard of vreemdeling burgerlijk vervolgd kunnen worden om zijne denkbeelden tenzij hij die uite door openbare handelingen, strijdig met de godsdienst.

»De doodstraf zal niet kunnen worden toegepast op vergrijpen louter van staatkundigen aard.

»Titel V. De Cortes komen jaarlijks op den 1sten Okt. bijeen: zij zullen hare werkzaamheden gedurende vier achtereenvolgende maanden voortzetten, aanvangende met den dag dat het congres zich constitueert, behoudens de gevallen dat zij door het hoofd van den staat zullen worden geschorst. Deze schorsing, of zij eens of meermalen plaats hebbe, zal nimmer langer mogen duren dan eene maand, en de Cortes zullen minstens evenveel zittingen houden, als er dagen gedurende de schorsing zullen verloopen zijn.

»Behalve op het bovengemelde tijdstip, zullen de Cortes nog bijeenkomen, wanneer zij door den koning worden bijeengeroepen, of in de gevallen, voorgeschreven bij de konstitutie, door de permanente deputatie der Cortes. Wanneer de koning de Cortes ontbindt zal hij binnen zestig dagen andere bijeenroepen en de nieuwe Cortes zullen bijeenkomen tot dat de vier maanden zullen zijn verstreken, met inbegrip van den tijd, dien de vorige Cortes hebben gezeten.

»Er zal eene permanente deputatie van de Cortes bestaan, zamengesteld uit vier senatoren en vier afgevaardigden, welke, wanneer de Cortes niet zitten, zal waken voor de naleving der constitutie, voor de handhaving der individuele veiligheid en die de Cortes zal bijeenroepen, in de gevallen, waarin bij de Grondwet is voorzien, of wanneer men of eene belasting, of eene leening, die niet door de wet op het budget zoude zijn goedgekeurd, of eenige andere speciale wet, zoude dekreteren.

»Indien de koning onbekwaam wordt om zijne magt uit te oefenen en indien die onbekwaamheid door de Cortes is erkend, of wanneer de troon vakant wordt, en de naaste opvolger nog minderjarig mogt zijn, zullen de Cortes, om het koningrijk te regeren, een regentschap benoemen, bestaande uit een, drie of vijf personen."

ENGELAND.

LONDEN, 20 Januarij. Omtrent de groote meeting, gehouden in het belang van den vrede, verneemt men nader dat de heer Cobden een zeer lange redevoering heeft uitgesproken om te betuigen dat men vrede moest maken. De bewijzen waren zoo krachtig en de indruk door den heer Cobden te weeg gebragt, was zoo groot, dat de vergadering terstond het volgende besluit heeft genomen:

»Dat volgens het gevoelen dezer meeting, de oorlog tegen Rusland, waarin Frankrijk en Engeland gewikkeld zijn, eene groote worsteling is, waartoe de beleedigende aanmatigingen van Rusland tegenover Turkije, met het doel van den Czaar om zijn grondgebied uit te breiden, hen verpligt heeft, en dat volgens het gevoelen der meeting de oorlog met de meest mogelijke kracht moet worden voortgezet tot dat men eervolle en zekere vredesvoorwaarden zal hebben erlangd."

Men stelle zich het gekke figuur voor dat de groote vredeprediker zal gemaakt hebben, toen hij zijn deklamatiën met zulk een uitslag zag bekroond.

— De Londensche bladen zijn ijverig in de weer met hunne protestantsche gevoelens te zeggen over het leerstuk der Onbevlekte Ontvangenis van de H. Maagd. Uit de redeneringen, die zij te voorschijn brengen, blijkt dat zij met dit groote feit in verlegenheid zitten, en niet regt weten wat zij zullen zeggen; doch beter zijn ze op hun plaats, waar zij met grooten ophef melding maken van de in Sardinië aanhangige wet, waarbij de Staat zal gemagtigd wordt zich meester te maken van de goederen der Katholieke geestelijkheid. Men ziet in deze wet de verwezenlijking aanbreken, van het sinds lang door de Engelsche dweepzucht beraamde plan om de steunpilaren van Italië omver te werpen en dat land, even als Zwitserland, tot een stookplaats der revolutie te maken. Het Britsch- en Buitenlandsch bijbelgenootschap heeft reeds voor jaren lang getracht door het verspreiden van vervalschte en verwrongene bijbelvertalingen, den geest te benevelen, de gewetens te overheerschen, en de handen los te maken, om zich aan kerkroof te vergrijpen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 18 Jan. De dagbladen hebben veelal het denkbeeld geopperd, dat de voortzetting der krijgsoperatiën in de Krim geen wezenlijken invloed op de vredesonderhandelingen alhier zooden veroorzaken. Die beschouwingen missen ongetwijfeld een juiste waardeering der niet weinig netelige gesteldheid; want door vorst Gortschakoffs verklaring te Weenen gedaan, heeft men, gelijk de *Oesterr. Corresp.* doet bemerken, »tot hiertoe slechts een grondslag verkregen, waarop de onderhandelingen ter herstelling van den Europeeschen vrede kunnen worden aangevangen." De onderhandelingen zelve hebben nog geen aanvang genomen, hoe waarschijnlijk ze zijn. Daardoor zal echter nog niet veel gewonnen zijn, indien de vijandelijkheden niettemin voortduren. Zulks beweert o. a. ook het *Journal de Frankfort*. Gelijk bekend is, zegt dat blad, heeft Oostenrijk in een officieuse depêche van 9 November aan het Pruissische kabinet beloofd, dat, mogt Rusland er in toestemmen om tot onderhandelingen, betreffende de vier punten, over te gaan, het bij de Westersche mogendheden tegelijker tijd zou aandringen op een *schorsing der vijandelijkheden*. 't Is waar dat door het verdrag van 2 December tusschen de zeemogendheden en Oostenrijk een bond is gesloten, dat den 9 November nog niet bestond, maar de laatste mededeelingen van Vorst Gortschakoff hebben de kans tot vrede grooter gemaakt, en Oostenrijk zal mitsdien alle pogingen aanwenden om het sluiten van een wapenstilstand te bewerken. Misschien zal Rusland slechts, onder eene voorwaarde, daartoe willen overgaan, namelijk dat de geallieerden de Krim ontruimen, eene voorwaarde welke waarschijnlijk door hen zal worden verworpen. In dat geval zal de oorlog op het schiereiland gedurende de onderhandelingen te Weenen worden voortgezet, en 't is moeijelijk te begrijpen, dat hij zonder invloed op die onderhandelingen zou blijven. Is die krijg ten voordeele van Rusland, dan zal het, overeen van het verdrag van 13 Julij 1841, de heerschappij van Rusland in de Zwarte zee niet beperken. Gelukt het integendeel den geallieerden Sebastopol in te nemen en de Krim te bezetten, dan zullen zij ongetwijfeld een verandering van genoemd verdrag eischen, welke voor Rusland zeer nadeelig zou zijn en het tot voortzetting van den oorlog aansporen. Ten gevolge van een en ander is slechts na het sluiten van een wapenstilstand de hoop op vrede mogelijk. — Intusschen bewijzen de laatste stappen, die Rusland te Weenen heeft gedaan, dat het slechts onderhandelen wil, maar niet dat het ernstig de definitieve sluiting van een vrede beoogt, die met den geest der vier punten volkomen overeenstemt. Verscheidene Pruissische bladen ontveinzen 't niet, dat Pruissen in geen geval Rusland den oorlog verklaren zal, en die omstandigheid is vooral niet geschikt om Rusland te bewegen een vrede te sluiten die volkomen in tegenstelling is met hetgeen het zijne heilige regten noemt. Bovendien is het een feit dat, ondanks de ontkentenis der Pruissische bladen, de zamentrekking van Russische troepen op de Oostenrijksche grenzen voortduurt, als ware men gereed een slag te leveren.

— Den 10 Januarij heeft graaf Buol aan al de keizerlijke gezanten bij de Duitsche hoven eene circulaire gerigt, waarin hij den stand der aanhangige onderhandelingen blootlegt en te kennen geeft, dat er nog veel ontbreekt, om tot den vrede te geraken.

BERLIJN, 20 Jan. De *Zeit* schrijft: Hier ontvangen berigten van het oorlogstooneel in de Krim en aan den Donau melden, dat Rusland in den laatsten tijd alle krachten inspant, om aan het nieuwe gevaar, waarmede het door de landing der Turksche troepen in de Krim bedreigd wordt, het hoofd te kunnen bieden. Bij Odessa staat eene aanmerkelijke krijgsmagt, die naar gelang der omstandigheden naar de Krim of wel naar den Donau bestemd was. Deze heeft thans bevel ontvangen om naar de Krim op te breken, zoodra derwaarts in de daad Turksche troepen in aanmerkelijke sterkte op weg zijn, dewijl alsdan niet meer te vreezen is dat de reserve vereischt zou kunnen worden om het Russische leger aan den Donau te versterken. Men wil zelfs weten dat uit St. Petersburg bevel afgezonden is om Eupatoria wat het ook kosten mogt, te hernemen, opdat de geallieerden zich aldaar niet zouden vestigen."

— Uit Bern wordt aan de *Frankfurter Postzeitung* gemeld de benoeming van den heer Ochsenbein tot brigadegeneraal in Fransche dienst, en voegt er bij:

»Het zou eene schitterende veldoening zijn voor de vernedering die men hem in zijn vaderland dezer dagen aangedaan heeft door hem niet te herkiezen als lid van den Zwitserschen bondraad. Indien het gerucht zich be-

vestigt, dan heeft de heer Ochsenbein zijne benoeming zekerlijk te danken aan den invloed van onzen landgenoot den generaal Dufour bij den keizer der Franschen, welke laatste als Zwitsersch artillerie officier met den heer Ochsenbein op de militaire academie te Thun geweest is."

— Uit den Beijerschen Pfalz wordt geschreven, dat aldaar de uitzetting der geestelijke zusters van den allerheiligsten Verlosser een diepen indruk heeft gemaakt. Slechts onder een deel der bevolking moge die gewelddadige maatregel goedkeuring verworven hebben, namelijk onder de roode republikeinen, want die partij is volstrekt nog niet verdwenen en voedt immer een innigen haat tegen al wat tot de Katholieke Kerk behoort. Niet slechts hier maar ook in Beijeren, bovenal aan de Isar, openbaart zich luide de deelneming in het lot dier zusters; en 't is voor den trouwen katholiek in den Pfalz een zoete troost dat hunne zoo heilige zaak alom warme verdedigers vindt. Ondanks de hardheid van den maatregel dier uitzetting, beschouwde de regering 't echter raadzaam om de zusters, welke in den Pfalz niets anders gedaan hadden dan onbeloonde barmhartigheid te plegen, niet als landloopsters te behandelen en gaf haar vier weken tijd om zich tot haar vertrek gereed te maken. De bijzondere vereenigingen van weldadigheid zouden intusschen een ander dienstpersoneel zoeken. Die raad, welke veel van spotternij heeft, werd gegeven; intusschen weet het onnoozelste kind, dat, had men zulk een personeel in den Pfalz kunnen vinden, men niet naar Niederbronn zou gezonden hebben. Of zou men daardoor willen te kennen geven dat betaalde loondienaressen nietin staat zijn die hulp te leenen, welke de Zusters van den Allerheiligsten Verlosser om Godswil geven?

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

ONDERTROUWD (18 Jan.): C. la Seur met D. E. Hopman. C. W. Moock met A. Lammerink.

GETROUWD (18 Jan.): A. In 't Hol met S. W. van der Reijden, wed.

BEVALLEN (19 Jan.): J. C. Jager, geb. van der Meulen, D.

OVERLEDEN (16 Jan.): M. W. Weinrich, 19 j - S. van den Bergh, 60 j.

Heden, 19 Januarij, teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

	's avonds	8 ure	19	graden.
20 Jan.	's nachts (laagste stand)		12	»
	's morgens	8 ure	$17\frac{1}{2}$	»
	's middags	12 »	$20\frac{1}{2}$	»
	's namiddags	4 »	24	»

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

Overzigt der Week.

Door het besloten water is het in den Goederenhandel zeer stil geworden. — KOFFIJ verkeert zelfs in eene lustelooze stemming en is niet dan tot eenige prijsverlaging te plaatsen, waartoe diverse aangekondigde veilingen veel hebben bijgedragen, als tegen 26 dezer: 800 balen *Surinaamsch*, tegen 12 Februarij 3100 bal. *Brazil*, en te Rotterdam tegen 14 Februarij 13,760 balen *Padang*, 170 balen *Ceylon*, 3600 balen *Java* en 1500 balen *Java Triage*. — Van *Surinaamsch* zijn deze week, kleine partijtjes van $f\,5\frac{1}{2}$ tot $7\frac{3}{4}$ na kwaliteit omgezet.

TABAK. Over het algemeen zeer prijsvast. — Van *Marijland* zijn door den geringen voorraad en de hooge vorderingen der houders slechts 51 vaten uit de eerste hand omgezet.

SUIKER. *Ruwe* met beperkte voorraad zonder prijsverandering. — In veiling zijn verkocht 2405 matten beschadigde *Oost-Indische* van $f\,17\frac{1}{4}$ tot $18\frac{3}{4}$. — Van *West-Indische* zullen tegen 25 dezer in veiling voorkomen: 230 vaten *Nickerie* en 32 vaten *Surinaamsch*. — *Geraffineerd* voor *Uitvoer* minder begeerd en voor dadelijk, onder de hand wel iets lager te bekomen. — In *Consumtie* is geene prijsverandering te vermelden.

SPECERIJEN en FRUITEN onveranderd.

RIJST. Hiervan is alleen maar de afdoening uit de eerste hand te berigten van 1300 matten *Padang Rijst*, tot geheimen prijs; overigens het artikel prijshoudend.

POTASCH zonder den minsten handel, door gebrek aan kooplust.

STERKE DRANKEN. Van *Rum* zijn deze week 30 stukken *Surinaamsche* tot geheimen prijs omgezet. — *Arak* prijsvast — *Genever* 100 °/₀ eerste soort $f\,24$, tweede soort $f\,22\frac{1}{2}$ pr. vat a kontant, om per spoor te ontvangen.

METALEN. *Ruw Koper* en *Banca Tin* gedruk.

TALK, SMEER en TRAAN. Hierin valt niets te vermelden.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 19 Jan. Rogge. Ofschoon meer noteeringen te vermelden zijn, dan in de vorige week, was de handel vrij onbeduidend, zijnde meestal bij uitslijting verkocht, als volgt: 152/2 ℔ ligt gedr. Pommer $f\,325$ 6/w.; 147/2 ℔ hard gedr. Deensche $f\,328$ 6/w.; 148/2 ℔ ligt gedr. Deensche $f\,307$ 6/w.; 144/2 ℔ Munstersche $f\,284$ 6/w.; 146/2, 147/2 ℔ Deensche $f\,290$, 292 kont.

Gerst. Van dit artikel werd geen verkoop genoteerd; evenwel moet eene partij Engelsche tot iets lageren prijs zijn opgeruimd, en een gerijf 128/2 ℔ Zeeuwsche a $f\,218$ zijn afgedaan.

Moutwijn. Was Zaturdag a $f\,18\frac{1}{4}$ en volgende dagen a $f\,18$ naar genoegen te bekomen. Gisteren en heden werd geen marktprijs genoteerd uithoofde van de stremming der vaart.

Jenever $f\,22{,}50$, Amst. Proef $f\,23{,}75$.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	19 JAN. 4½ u. gebl.	20 JAN. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	$61\frac{5}{16}$	$61\frac{1}{4}$	à	$61\frac{1}{2}$	$61\frac{5}{8}$
Dito Dito	3 ″	73	$73\frac{1}{4}$	″		
Dito Dito	4 ″	$91\frac{1}{16}$	$91\frac{1}{8}$	″	$91\frac{5}{16}$	
O. I. Leening 1844	4 ″			″		
Amortisatie	3½ ″	$89\frac{3}{4}$		″		
Handel-Maatschappij	4½ ″			″		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ ″			″		
Dito Hollandsche dito				″		
Obligatiën	4½ ″			″		
Maatschappij van Weld.	4 ″			″		
Aand. Ned. Bank.	″	124		″		
België, Certifikaten	4½ ″			″		
Dito	2½ ″			″		
Dito *Rothschild*	2½ ″	$50\frac{1}{4}$	$50\frac{1}{4}$	″		
Frankrijk, Obligatiën	3 ″			″		
Spanje, Nieuwe 3 pCt., thans	1 ″	$18\frac{5}{16}$	$18\frac{1}{8}$	″	$18\frac{5}{16}$	
Nieuwe	3 ″	$38\frac{1}{4}$		″		
Binnenlandsche	3 ″	$32\frac{3}{4}$	$32\frac{9}{16}$	″	$32\frac{5}{8}$	$32\frac{9}{16}$
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{15}{16}$	$4\frac{7}{8}$	″		
Amortisable Schuld				″		
Portugal, te Londen	3 ″	$37\frac{15}{16}$	$37\frac{13}{16}$	″	$37\frac{7}{8}$	
Dito Uitgestelde				″		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 ″	$102\frac{1}{4}$	$102\frac{5}{8}$	″		
Dito A°. 1828—1829	5 ″	102		″		
Negot. 1831 en 1833	5 ″			″		
Nieuwe Engelsche	4½ ″	$88\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$	″		
Negot. 1840	4 ″	77	77	″		
Dito *Stieglitz*	4 ″			″		
Dito Nieuwe	4 ″			″		
Certifikaten te Hamburg	5 ″			″		
Inschr. op 't Grootboek	6 ″			″		
Dito Certifikaten	6 ″	$59\frac{7}{8}$	61	″		
Polen, Obligatiën	4 ″			″		
Aandeelen 1835				″		
Oostenrijk, Metalliek	5 ″	$64\frac{1}{4}$	$63\frac{15}{16}$	″	64	
Dito 1847	2½ ″	$32\frac{15}{16}$	$32\frac{3}{4}$	″		
Dito 1851 en 1852	2½ ″	$32\frac{15}{16}$	$32\frac{3}{4}$	″		
Dito Nieuwe	5 ″	$75\frac{9}{16}$	$73\frac{1}{8}$	″		
Dito 1854	5 ″	$75\frac{9}{16}$	$73\frac{1}{8}$	″		
Weener Bank	5 ″			″		
Dito	4 ″			″		
Aand. met Loting fl. 250	f			″		
Nieuwe dito 1854		240		″		
Pruissen	4½ ″			″		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.	″			″		
Dito Orig.				″		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 ″			″		
Sardinië, te Londen	5 ″			″		
Denemarken, dito	5 ″	100		″		
Louisiana, te Londen	5 ″	$99\frac{1}{4}$		″		
Brazilië	5 ″			″		
Dito 1843	5 ″			″		
Mexiko, te Londen £ 100	3 ″	21	$20\frac{5}{8}$	″	21	
Dito Onbepaalde	″	$20\frac{3}{4}$	$20\frac{3}{4}$	″	21	
Peru	4½ ″	68		″		
Grenada, dito à £ 100	2¼ ″			″		
Dito Uitgestelde				″		
Equador		$3\frac{5}{8}$	$3\frac{5}{16}$	″		
Venezuela, te Londen	4 ″	$22\frac{1}{2}$		″		
Dito Uitgestelde	1¼ ″			″		
Grieken B. à £ 100	5 ″					

Nat. Met. $66\frac{7}{8}$, 67; 5 pCt. Stieglitz 82.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

Handel en variatie waren heden onbeduidend; met uitzondering van Hollandsche en Russische fondsen was de markt flaauw.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f $56\frac{1}{8}$	Livorno	2/m.	f $38\frac{1}{4}$
»	zigt	» $56\frac{5}{8}$	Napels	»	» $8.\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	» $55\frac{5}{8}$	Petersburg	»	» 1.73
»	zigt	» 56	Weenen	6 w.	» $28\frac{1}{4}$
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» $35\frac{1}{2}$
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 100
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» $35\frac{5}{8}$
Bilbao	»	» 241	»	zigt	» $35\frac{5}{8}$
Lissabon	»	» $41\frac{1}{2}$	Londen	2/m.	» 11,65
Porto	»	» $41\frac{1}{4}$	»	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» $45\frac{3}{4}$	Rotterdam		» $\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 19 Jan. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 53, Obligatiën 3 pc. —; id. $4\frac{1}{2}$ pc. 92; Spanje 1—3 pc. $17\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pc. $32\frac{7}{8}$; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. $67\frac{1}{4}$

PARIJS, 19 Jan. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. 94.75; 3 pc 68 65; 3 pc. Spanje $32\frac{1}{2}$; id. 1 pc. $18\frac{3}{8}$; 5 pc. Met. —; Rom Leen. 82.

LONDEN, 19 Jan. Consols $91\frac{5}{8}$, 3 pc. Spanje buitenl. $37\frac{1}{2}$; 1 pc. dito $18\frac{1}{2}$; Comité-Bewijzen 5; Passive $4\frac{3}{4}$. 5 pc. Rusl. 100; $4\frac{1}{2}$ pc. dito 90; 4 pc. Holl. 93; $2\frac{1}{2}$ pc. id $61\frac{3}{4}$; 5 pc. Sardinië $84\frac{1}{2}$; Brazilië $98\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ pc. Peru $70\frac{1}{2}$; Gren. uitg. —; id. werk. —; 3 pc. Mexiko $21\frac{1}{4}$; 4 pc. Portugal $41\frac{1}{2}$; Turkije $76\frac{7}{8}$; Ecuador 4; Wissel op Amst 11.$17\frac{1}{4}$.

WEENEN, 19 Jan. Met. 5 pc. $84\frac{1}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. 73; Bank Aktien —; Wissel op Londen 12.14, Amst. —; Parijs $147\frac{1}{2}$. Goud 31; Zilver $27\frac{1}{2}$; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 19 Jan. $3\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatsch. —; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; id. 5 pc. 97.

HAMBURG, 13 Jan. Spanje 3 pc. $30\frac{1}{2}$; id 1 pc. 17; Rusl. 5 pc. 94; 3 pc. Mexikanen 44; 5 pc. Sardinië 79; Wissel op Amst. 36.10; Londen kort —.

FRANKFORT, 19 Jan. 5 pc. Met. $65\frac{3}{4}$; 3 pc. Spanje binnenl. $32\frac{1}{2}$; id. 1 pc. $18\frac{1}{8}$; Wissel op Londen 3 m. —; Amsterdam —; Parijs —; Weenen —.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 19 Jan. Broekman, Helena, Bordeaux.

UITGEZEILD:

TEXEL, 19 Jan. Tolner, Levant, Triëst.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 20 Jan. in lading naar:

Keulen	D. Hogewegh, Prins Emil.
„	E. Haasters, Colln N°. 15.
Mainz	J. B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	C. Neff, Ocean.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Dusseldorp & Neus	C. W. Lenkering, Niederrein N°. 12.

Rijnhoogte ARNHEM 19 Jan. 1 el 9 duim.
KEULEN 16 „ 9 vt 5 „

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.